

Vélemény.

a Dr. Vékely József és Dr. Ranschburg Pál által az ideges gyermek iskolája számára összeállított Landerer tervezetből.

A Landerernek megfogalmazott nézetei a nervos és modernizációs utasítás. Értevéselem erre az, hogy a nervositás csak várhatóan tekinthető, amely még részletes kidolgozásraorul. A modernizációs utasítás pedig nem tartozik ide.

Általában pedig ez az új gyógypedagógiai irányzat várható a nervositásból és Landereréből az világlik ki, hogy ez az intézmény teljes önállóságra fog kerülni.

Későbbre vonatkozóan az, hogy a női és férfi intézmények teljes mértékben megvan a jogosságuk. Aronban úgy vélem, hogy ez az intézmény az a helyen, ahol felállították tervezetük sem a hely, sem a hely nagysága szempontjából, sem a komolyos gyengeségüknek az. intézkedés való tekinthető önálló intézménye nem fejlődhetik ki.

A hely kívül van, félre lévő helyre van.

Az iskolák maguk kifizessék akkor, hogy azon kiadó gazdasági és kertészeti berendezés megköltsége lehetne. A meglevő épületek csakis nagyobb szabán átalakítása bővítése mellett fejlődésük maga az érdek is legyen.

A gyengeelméjűek orn. érdekét végül hosszú időre, esetleg évtizedekre kihatólag, megakasztani a további fejlődésében, pedig a gyengeelméjűek érdeke aránylag elemjénően csak egy befektetés mellett, 30-35 növendékkel tudna ott már most a saját növendékei körül elhelyezni, s emiatt naporithatná növendékeinek a számát.

Ezek alapján csak átszemelileg kimerítőképen gondolnánk ezt az intézményt szervezni s ekkor is úgy, hogy az adminisztratív és gazdasági szempontokból a gyengeelméjűek intézetének igazgatóságára alá tartoznak és ne legyen ezen a helyen önálló intézmény.

Azant erre vonatkozólag pedig a következő véleményemet nyilvánítom.

I. Általános észrevételek.

A szervezés az oktatásban 3 fohot különböztet meg, ígymint a) 4 évre terjedő elemi, b) ennek folytatásának képező négy évfolyamú, de öt év alatt elvégzendő polgári iskolai — és végül c) a középiskolák / gymnasium és reál / felő négy évfolyamának megfelelő és szintén öt év alatt elvégzendő továbbképző oktatási ágakat.

Részletezetten a felfoglaltak ki az elemi és a polgári iskola tartoznak. Hisz a további képzésre vonatkozólag arra történik utalás, hogy annak tartoznak a gymnasiumok, illetve a

reáliskolák V. - VIII. osztályainak tanulmányával egyeznek meg.

A tanterv mindegyik olyan növendék anyagra támaszkodik, akiknek fogvatartása csupán az idegeniség, más különben éperűk és az ismeretek befogadására éppen úgy alkalmasak, mint a normális gyermekek.

Legelőbb erre enged következtetni az a tény, hogy az ideges gyermekek elemi iskolájának tanterve általában a normális gyermekek számára megállapított tanterv keretében mozog, a polgári iskolai tanterv pedig bizonyos kihagyások és módosítások lerövidítésével némiképp másként alakul a normálisak iskoláinál érvényben lévő tantervek. Úgy látszik tehát, hogy a tervezők az ideges gyermekeknek tanításával való hűségükkel az által kívánják megakadályozni, hogy a polgári iskola négy évfolyamának tanulmányait 15 hónapos tanévnek, vagyis önkényesen 5 polgári év alatt, akarják elvégeztetni.

Az elemi iskoláinál ezt nem találjuk meg.

II. Részletes ismertetések.

A.) Az elemi iskola tanterve.

A tantervet jelen alakjában sem formai, sem tartalmi szempontból nem tartom kifogástalannak és elfogadhatónak.

Összem veszem a következők.

1.) Formai szempont.

Minden tanterv a külső alak szempontjából úgy készült el, hogy a.) meghatározza a célt, b.) kijelöli a tanulmányokat, c.) részletes

módneren iktatgatásuk nyújt az anyag
feldolgozására nézve.

A jó tantervnek e három kelléke külön
munkakörében áttekinthetőleg elválik egymástól.

A mostan levő tantervben e beosztás nem
találjuk meg, hanem e helyett majdnem
minden egyes tanulásgyűjtés öné van keverve a
cél meghatározás, de maga a tananyag is,
módneres utasításokkal is erővel különösen
a feldolgozandó tananyag nem domborodik ki
abból kívánatos mértékben.

Egyik másik tárgy célja meg ismételten

A módneres utasítások lagadhatatlannal
indós, tanulmányos bár nem is kifejezetten
kez tartalmának és tanácsokat nyújtanak,
de mégis eretnek az utasításoknak az a
hibájuk, hogy nem mindegyre kiterjedő
alaponálal és figyelemmel dolgoztattak ki, pedig
az utasítások a tantervnek majdnem még
fontosabb kellékei, mint maga az anyag.

2.) Tartalmi szempont.

I. A. Magyar nyelv. A cél meghatározása rossz.
Mert abból csak a másik beosztásnak megitélése
domborodik ki, de a gyermek saját gondolata-
inak mostan és irásban való helyes kifejezésére
nem. Az elemi népiskolában pedig a tanul-
mány a magyar nyelv oktatása által főképen
az utasításokra kell kiterjedni. A magyar
nyelv tanulmányának segítő eszközei csak a) az
olvasás, b) az írás-fogalmazás és c) a nyelvoktatási
magyarítások lehetnek. A beosztás-elemi
gyakorlatok, valamint a beosztás-javítás más

elbírálás alá esnek.

A cél nélküli levő rés módosítás utasítás felé, nem ide való.

1.) Beszéd-és értelem gyakorlatok:

Feleltet tehát a tárggyal kihasználva, hogy tulajdonképpen mit tanuljon a tanuló az egyes osztályokban. Talán a rekes, a folyók, patakok, a városok, a ~~gabona~~^{bona} felétek, a pénzverés, a tanítás az I-es osztályban, hisz a közvetlen környezéssel sem ismeri még úgy, miként kellene; és a ruházatok ételvermékét tanítsa a II. osztályban? És a beontás vége az ellen a pedagógiai előellen, hogy "legyen a tanítás fokozatos." A feldolgozandó anyagot világosan kell előírni, hogy februnagya-rás abból ne válasszunk. Hátréls pedig az anyag előírás ne legyen egyenesrű módosítás utasítás is.

2.) Írás-olvasás is.

Az írás és olvasás tanítását nem önkéntesű rajzoláshoz kell megelőznie, hanem hangosbetűi és írási előgyakorlatoknak. Az írási előgyakorlatoknál hely birtoktható az önkéntesű rajzoláshoz is.

Az I-es osztály számára nincs előírva az anyag. A fonetikusai módszer lehet jó, lehet tökéletes, de a tantervben kimondani az, hogy ezakis exel nabad tanítani az olvasás-írás, feleltet nagghiba volna.

És olvasás és írás páros ismeretű, tehát e kétfő nem névelésben, hanem egyaránt mellett kell tanítani és sem egyik a másik, sem a másik az egyiket nem előkezi meg.

Mihelyt a gyermek egy-két betűt megtanult, azoknak, értelem nélkül való lehetőleg folyékony egybekapcsolását azonnal gyakorolni kell. És a tanterv a betűk kapcsolódásának, gyakorlását csak a

II. évre írja elő. Ez nagy levedés.

Általában az olvasás-írás tanításánál egy osztályban sem találjuk azt, hogy tulajdonképpen mit tanítsa a tanító.

A fogalmazás, minthát külön tanulmány nem domborodik ki, pedig az írás cím alatt foglaltak tulajdonképpen fogalmazási gyakorlatokat írják elő.

A 10. lapra „E. Magyar nyelvű” elnevezés helyett jobb kifejezés az, hogy nyelvű magyar ásatok.

11. lapra II. osztály alatt foglaltak szerint a tanterv a nyelvű tanítását a leendő érdeklődő gyakorlatokkal akarja egybekapcsolni. Nyelvű tanítása a pedagógia minden ágazatánál az olvasmányok, tárgyalásaival függ össze.

A magyar nyelvűből nincs a feldolgozandó anyag egy osztályban sem világosan előírva.

II. Iskola.

Az I. és II. osztály számára kívánatosan írja elő a tanterv az anyagot, mivel kijelöli ugyan az 1-20-as sorszámot, de nem határozza meg a műveltetek.

Az alkalmazott példák a tanterv csakis a III. osztályban kívánja elővenni, mikor a gyermekek már a 100-as körben mozognak, s akkor is csak a 20-as körben. Az alkalmazott példák már az I. és II. osztályba be kell verekni, hogy a gyermek, az ő mindennapi életében előforduló kisebb sánitáit érdeklődéssel végigni már ebben az osztályban meg tudja és meg tudja. Az alkalmazott példák mind az abban a sánikörben kell mozogniok, minthát amely sánikör az illető osztály részére elő van írva.

III. Földrajz

A földrajz anyagát a tanterv csak nagy vonásokban írja elő, részletesebb kíváncsok. Nem emlíkezik még a rajzolásról, pedig a térkép vázlatos rajzolatára a földrajztanításnak nélkülözhetetlen segítségköze, mivel a rajzolással lehet és kell a földrajzi képet is jellemzően megörökíteni.

IV. Sporti műhelygyakorlatok

Az I.-II. osztályos gyermekekkel azonos munkára fogni korai dolog.

V. Testgyakorlat

Cum a tárgyról is részletesebben kell a végzendő gyakorlatokat megállapítani. A tanítására felvető 6 óra rokinak látszik.

VI. Ének

Előbbre kell tenni a tárgyat a tantervben, a gardarági és kertészeti gyakorlatok elé.

VII. Az ének elé pedig vételezzük fel a rajztanítást, mint amely kimaradt a tantervből, pedig ez kötelező tanterv az elemi népisiskolában is.

Az általános órakeretben van még néhány megjegyzésem. Ezen ugyan az a törekvés, hogy a gyermekek mentől kevesebb elméleti és inkább több gyakorlati órával terheljenek meg, de nem tudom elgondolni, hogy miként végezhető el a hijelőlf tananyag pl. a magyar nyelvből (értel: beszéd-és értelemgyakorlat, olvasás, írás, fogalalmazás, nyelvtan.) akkor, amikor a tárgyak tanítására összesen csak heti 5-5 óráig ír elő a tanterv. E tárgyak tanítására a normális gyermekek tanterve $9+2=11$ óráig van, vagyis meg egyen az anyagát is egy órával többet. Ideális lehet ugyan az idegenül terhelő gyermeki elmék,

olyan védelme, hogy csak heti 12-14 órai elvéletti oktatással foglalkozik el, féltő aromban, hogy ilyen módon nem képesítjük a gyermekeket arra, hogy a későbbi jövőben, a polgári iskolában akadály nélkül tudjon boldogulni.

B. A polgári iskola tanterve.

Ehhez tulajdonképpen csak annyi mondani való van, hogy a normális gyermekek polgári iskoláinak, tantervével egyezik s ettől csak annyiban tér el, hogy a műveg itt-ott meg rövidítettek és az egyes tárgyak heti óránszámai redukáltak.

C. A továbbképző.

A polgári iskola's kitűnő sikerrel végzett növendékek a továbbképző tanfolyamba kerülnek, mely továbbképző megfelelően, időre felosztottan, a reáliskola vagy gymnasium V.-VIII. osztályának.

Tudomásom szerint az, aki polgári iskola's végzi, a gymnasium, vagy reál iskolába csak úgy léphet át, ha a külföldi vizsgálatot leteszi. Nem tudom említfoga megérteni, miért kell nekünk, a gyermekeknek a polgári iskolában kerdeni köreiskolai tanulmányaiknak. Nem volna-e cél-zerűbb ezeket már I.-IV. osztályokban is a gymnasiumi ismeretekre tanítani.

Végül legyen szóba még a következő ismertetelmünk is kifejezés adni.

A gyengeelméjűek orsz. intézete kizárólag nevelő intézet. Tanterve egyezik a kiregiltó iskoláival. Ez intézet tehát semmi egyéb, mint internátusi

alapon nyugvó kiegészítő iskola. A Canterbury előző
tananyagának, hat év alatt való elvégzése által
pedig a növendékek körülbélül az elemi népisko-
la 4 osztályának megfelelő ismeretekhez jutnak.

Ha tehát az állam már egy oly intézetet
tart fenn, amely az elemi népiskola négy aló
osztályának megfelelő műveltséget nyújt a gyerme-
keknek, miért kell ezen intézet körvetlen nyomá-
sában, még egy hasonló műveltséget nyújtó
elemi iskola's szervezni. És kik tanulmányok
ebben az iskolában? Véleményem szerint azoknak
nem tanulmányuknak, csakis a gyengeelméjűek
orr. intézetének tanulói, mert ők vannak erre
képesülve. Ha pedig a gyengeelméjűek orr. intézete
tanulóinak a körében kell a tanulmányok összeron-
dosulnia, véleményem szerint arra a külön ele-
mi iskolára szükség nincs s az volna a leghe-
lyesebb, hogy ha az iskola kizárólag körépiskolai
jeleggel kezdene még a működését s csupán
akademai ideiglenes intézkedésként helyeseltetve el
az intézetünk nyomádságában.

Budapest 1908 november 2-án

~~dec. 28.~~

Pellefáin
igazgató.